

06-02-2001

K-16/00-117

Ave 4 min

23
2

+

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

Fok 20

PRESUDA

Županijski sud u Karlovcu u vijeću sastavljenom od sudaca ovog suda Mladena Kosijera, kao predsjednika vijeća, i Željka Udiera, te sudaca porotnika Milke Martinjaš, Božidara Stojkovića i Nikole Tržoka, kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Jadranke Galović, u kaznenom predmetu protiv okr. Spase Đukića, zbog kaznenog djela iz čl. 120.st.1. OKZRH, nakon glavne i javne rasprave zakazane povodom optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Gospiću od 5.11.1999.g. broj K-11/99, koju je nakon delegacije suda preuzelo Županijsko državno odvjetništvo u Karlovcu pod brojem DOK-1/00, dovršene dana 23. siječnja 2001. godine u nazočnosti zamjenika županijskog državnog odvjetnika u Karlovcu Aleksandra Mitića, te okrivljenika osobno uz branitelja Milivoja Žugića, odvjetnika iz Zagreba, kada je presuda javno objavljena,

p r e s u d i o j e

Okr. SPASO ĐUKIĆ, JMBG 0808943350008, sin Dmitra i Save r. Čelić, r. 8. kolovoza 1943.g. u Kurjaku, Srbin, drž. RH, umirovljenik, oženjen, otac petero punoljetne djece, pismen, završio osnovnu školu, služio vojsku 1964./65 u Beloj Crkvi, Batajnici i Zemunu, VE Gospić, sa prebivalištem Banja Luka, Teslić bb

k r i v j e

što je:

u drugoj polovici 1991. godine od mjeseca kolovoza, u vrijeme agresije tzv. "JNA" te paravojnih, četničkih i drugih formacija na Republiku Hrvatsku, protivno čl. 3. i 33. IV Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine, te čl. 4. st.1. i 2. t. A, D i G II Dopunskog protokola te konvencije, kao jedan od vodećih pripadnika navedenih paravojnih formacija – sa nazivom "vojvoda" koji je donosio važne odluke na području Široke kule i okolnih zaselaka, sudjelovao u napadima na hrvatske stanovnike Široke kule, Vukave i Orešković gaja, pucao iz automatske puške po kućama Hrvata, prijeteći im likvidacijom ako ne napuste svoja ognjišta, a sve u cilju kako bi hrvatsko pučanstvo zastrašio i prisilio na bijeg jer je do tada više osoba iz obitelji Orešković, Nikšić, Hećimović smrtno stradalo i bilo ranjeno, tako da je upravo zbog tih naprijed navedenih nasilničkih čina i prijetnji, hrvatski živalj u strahu za svoj život, s navedenog područja pobjegao i napustio svoje kuće i imanja da bi zatim iz zaseoka Vukave, Orešković gaja te iz napuštenih kuća, gospodarskih zgrada i

imanja Ivana Hećimovića, Ante Krmpotića, Petra Kneževića, Mile i Mate Nikšića, uzimao i odvezio za sebe; od građevinskog materijala – betonske blokove i građu, razni namještaj i predmete bijele tehnike, od poljoprivrednih strojeva – traktor, kosilicu, plug, te goveda i sitnu stoku, a od raznih drugih stvari – motor kotač, željeznu ogradu, aluminijska vrata, motornu pilu i priručni alat,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba primjenjivao mjere zastrašivanja i terora i pljačkao imovinu stanovništva,

čime je počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava - ratni zločin protiv civilnog stanovništva – označeno i kažnjivo po čl.120.st.1. OKZRH,

pa se temeljem čl.120.st.1. OKZRH

o s u d u j e

na kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina.

Temeljem čl.45.OKZRH okrivljeniku se u izrečenu kaznu uračunava vrijeme provedeno u pritvoru počam od 22. rujna 1999. godine pa nadalje.

Temeljem čl.122.st.4.ZKP/97 okrivljenik se oslobađa troškova kaznenog postupka te isti padaju na teret proračuna.

Obrazloženje

Županijsko državno odvjetništvo u Gospiću dana 5. 11.1999.g. pod brojem DOK-11/99 podiglo je optužnicu protiv Spase Đukića, radi kaznenog djela – ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – iz čl.120.st.1. OKZRH, time da je nakon delegacije spisa zastupanje optužnice preuzelo Županijsko državno odvjetništvo u Karlovcu pod brojem DOK-1/00, a na glavnoj raspravi dana 23. siječnja 2001. godine zamjenik županijskog državnog odvjetnika izmijenio je činjenični opis optužnice, kako je to поближе navedeno u izreci presude.

Okrivljenik Spaso Đukić u smislu čl.320.st.3.ZKP izjasnio se da se ne osijeća krivim po optužbi pa je stoga svoju obranu dao na kraju dokaznog postupka.

U prvoj obrani kod istražnog suca također je poricao izvršenje utuženog kaznenog djela te između ostalog naveo da je odazvavši se na poziv za mobilizaciju držao seoske straže i to lovačkim oružjem. Osobno se je dobro slagao sa Hrvatima iz Široke kule. Naknadno je dobio poluautomatsku pušku s kojom ga je zadužio Iso Potkonjak. Živio je u Vukavi gdje su pretežno bile hrvatske kuće a svega tri su bile srpske.Kod Nikšić Mile dana 28.kolovoza 1991.g. čula se pucnjava, a pucali su Milorad Radmanović i Stevo Knežević i to po kućama te se Nikšić prepao i htio otići svojoj kući u čemu ga je on

odgovorio jer da može naići kakva budala pa mu nešto napraviti. Jedne prilike u kući Ante Krmpotića došla su dvojica, jedan po prezimenu Banjeglav, a drugi po imenu Vlado, te su ga pitali tko je on, našto je kazao da je Srbin, pa su mu dali pištolj marke Škorpion tražeći da puca u Antu Krmpotića i njegovu suprugu našto se on usprotivio. Potom su ta dvojica otišli kod kuće babe koju su zvali "Pulica" i kasnije je čuo da su je uboli nožem u leđa pa su dalje išli redom te Matu Nikšić uboli u predjelu trbuha, a kod kuće Nikšić Miće ubili Nikšić Katu, što je on vidio kada je išao po blago. Tada je vidio dosta krvi na stepenicama a Kata je ležala mrtva. Nakon ubojstva obitelji Orešković ostao je bez soli te je otišao kod njihove kuće zatražiti sol pa je još iz paljevina ostao jak miris. Nema nikakvog saznanja o ovim ubojstvima. Nešto kasnije kada su bili položaji artiljerijskog oružja, došli su k njemu nepoznati u šarenim odorama te im je on pokazao kuće Hrvata u koje su oni pucali zoljom. Stalno je nastojao isposlovati da je nesposoban za vojsku i više je puta po vojnoj policiji privođen. Kada je počeo rat imao je 38 krava i 70 ovaca, a na čuvanje je uzeo i 4 krave Ante Krmpotića kako bi mu ih vratio kada se on vrati kući. Iz kuće Ante Krmpotića te iz kuće Jose Hećimovića koje su već bile opljačkane, uzeo je sve pokretne stvari te ih spremio a također u cilju da ih sačuva. Između ostalog stakla, prozore, peć za centralno grijanje, građu od Jose Hećimovića. Bila mu je namjera sačuvati te stvari susjeda kako bi ih oni našli kod njega i iste vratiti. Nikada ništa nije imao protiv Hrvata već ih je nastojao zaštititi kao i njihovu imovinu.

Na glavnoj raspravi u svojoj obrani ističe da je prije davanja obrane kod istražnog suca bio maltretiran od policije i da je takova njegova obrana data pod pritiskom te ne odgovara istini u 80%. Opisuje kako je sa kumom Milom Rendulićem došao u Gospić na zbor gdje je govor držao dr. Rašković i Jovan Opačić te da se njegov kum učlanio u HDZ a on u stranku SDS gdje je dao podatke i primio iskaznicu. No tvrdi da ni na kakovom sastanku SDS-a nije bio niti u tome imao nekakvu ulogu. Također tvrdi da ga nitko nije mogao nazivati vojvodom niti je to bio. Inače je nosio kratku bradu, a onda je imao nešto dužu bradu, te da je još od 80-te godine nosio šubaru svoga tasta i kada je izbio rat te su ga zbog toga počeli nazivati četnikom pa je šubaru bacio i bradu obrijao. U odnosu na Ivana Hećimovića koji mu je prvi susjed navodi da su kuće bile zapaljene i da je nastupila pljačka te da su ti pljačkaši došli vojnim kamionom na koji su natovarili drva a potom su se vratili nakon određenog vremena dva kamiona time da se jedan kamion parkirao kod Mile Nikšića i nakon pljačke odvezli su ta drva prema Ličkom Osiku. Jedno par dana poslije ovoga Ante Krmpotić zv. Golub napisao je da ostavlja svu imovinu na raspolaganje i gdje se nalaze ključevi radi zbrinjavanja njegove imovine. Iako je imao dovoljno svoga pokušao je zaštititi njegovu imovinu pa je dio svoje stoke prebacio kod Krmpotića. Kada je išao hraniti blago uočio je da kod kuće Hećimovića stoje dva tamića koji su odvozili tri puta blokove od njegove kuće a da su te blokove tovarili Delić Milan i Luka Stanić. Inače u ratu se njegova kćer Marijana udala za Delić Milana sa kojim nije baš u dobrim odnosima. Taj materijal je odvezen kod kuće Milana Delića te se tamo nalaze još uvijek određeni dijelovi staklene vune, nešto komada blokova, dio ograde i šasija od Renaulta 4, a dio tih blokova je propao. Negdje 1993.g. upravo Delić mu je ponudio da od njega kupi jeftino flajš mašinu za limariju za auto no to je on odbio. U cijelosti poriče da bi od Ivana Hećimovića uzeo bilo kakav građevinski materijal, motornu pilu i priručni alat. Naprotiv taj Delić je u jednom navratu od kuće Hećimovića odvezio neku građu i motorkom je pilio. Stoga tvrdi da kuća koju je napravio u Stazi nije izgrađena od bilo kakvih blokova od Hećimovića. Blokove od kojih je sazidana ta kuća

kupio je 1992.g. od Mile Nikšića zv. Čočan. Također poriče da bi bilo kakovu građu uzeo od Petra Kneževića sa kojim je bio u jako dobrim odnosima budući su on i supruga čuvali njegovu djecu. Poznato mu je da je isti imao pripremljenu građu, a Matija Orešković kazala mu je da je tu građu odvezao neki Jovo iz Gospića. Pritom je još kazala da je sin Zagorca pucao pored nje. Poriče da bi od Ante Krmpotića uzeo 5 krava i 3 konja. Naime, Mande i Ante Krmpotić po nadimku Golub ostavili su pismo da im sačuvaju imovinu. Imali su svega 2 krave, 2 junice i 2 kobile a nakon napuštanja hrvatskog živilja krave je pokupila vojska pa da im sačuva njihove krave i junice pregnao ih je kod sebe a svoje stavio na njihovo. Konje je uzeo Lunjak Dragan kao i kočiju od Ivana Hećimovića. Od tih konja jedna je kobila ostala kod Lunjaka a druga se vratila kod njega te kada su njegovi konji bili potjerani na minsko polje tu su stradali. Tvrdi da u rujnu 1991.g. nije pucao iz automatske puške prema kući Ivana Hećimovića i da mu nije zapalio stog sijena te tvrdi da je u tom dijelu iskaz Hećimovića lažan. Isto tako poriče da bi bilo kakove krave, svinje, kokoši i konje te predmete bijele tehnike uzeo za sebe iz zaseoka Orešković gaj. Svega je jedanput prošao tim dijelom kada je pomogao svom nećaku prevesti drva i kada ga je vidio Dane Orešković. Upravo sa tog područja vojska je skupljala blago u dvorište kod Lucije Vojvodić a time je upravljao Nikola Uzelac. Osim toga u odnosu na ispušteni dio iz optužnice pobliže opisuje svoj postupak i navodi da nije točno da bi bilo kakove osobe uputio da izvrše ubojstvo Mile i Kate Nikšić. Nikakove hrvatske kuće nije prokazivao na kojima su navodno dobrovoljci iz Srbije izvršili paljevinu. Sijeća se da je to bilo par dana poslije ubojstva kada je stradala Kata Nikšić i kada je došlo oko desetak mladića u šarenim uniformama a kojima je zapovijedao Đoko Đerić te nakon što su se okrenuli kod njegove kuće i krenuli prema hrvatskim kućama, nastalo je lomljenje i pucnjava. Tvrdi da nikakovu pušku nije upotrijebio. Dakle, negira u cijelosti navode optužnice.

U dokaznom postupku, a radi utvrđenja činjeničnog stanja, sud je suglasnošću stranaka pročitao iskaze svjedoka Ivana Hećimovića, Petra Kneževića, Mande Krmpotić, Branka Pauna, Mile Nikšića, Dane Oreškovića, Mile Čačića, Kate Hećimović, Mandice Orešković, Marka Nikšića, Ankice Nikšić, Marije Knežević a također je suglasnošću stranaka pročitao nalaz o provedenom psihijatrijskom vještačenju, te je izvršen uvid u fotodokumentaciju (108-113) kao i u medicinsku dokumentaciju za okrivljenika.

Na osnovu ovako provedenog dokaznog postupka sud je utvrdio da je okrivljenik počinio utuženo kazneno djelo prema izmjenjenoj optužnici. Sud je odbio prijedlog obrane na raspravi 27.studenog 2000.g. da se sasluša kao svj. Radojka Đukić te Mato Nikšić na okolnosti zbrinjavanja stoke nakon napuštanja hrvatskog stanovništva te Dušan Milanović pripadnik JNA koji je 1991.g. došao na to područje i to na okolnosti prvih napada i paljenja hrvatskih kuća, koji se navodno nalazi negdje u Tesliću, a također da se izvrši očevid u Stazi na kući okrivljenika na okolnosti ugradnje materijala a koja je kuća djelomično spaljena. Iste prijedloge obrane sud smatra nepotrebnim budući je nesporno da je dio blaga nakon bijega hrvatskog pučanstva ostao napušten i da su hrvatske kuće bile pljačkane i zapaljene, a očevid na djelomično spaljenoj kući također se ukazuje nepotrebnim obzirom na decidan iskaz Ivana Hećimovića koji je prepoznao svoje blokove dok je jasno da bi kćerka svjedočila u korist okrivljenika, naime sud obrani okrivljenika nije povjerovao obzirom na iskaze svjedoka koji su okolnosno opisali

postupak okrivljenika prije napuštanja sela a prilikom izbijanja ratnih sukoba i na koji način su prepoznali svoje stvari koje su bile opljačkane iz njihovih domova.

Nadalje na glavnoj raspravi održanoj 23. siječnja 2001.g. novi branitelj okrivljenika ponovo je predlagao da bi se saslušali ranije saslušani svjedoci jer da njihovi iskazi nisu konkretizirani. Taj svoj prijedlog opširno je elaborirao na strani 2 raspravnog zapisnika a nakon izmjenjenog činjeničnog opisa predložio je i odgodu glavne rasprave u smislu čl.361.st.2. ZKP radi pripremanja obrane. Vijeće je odbilo prijedlog obrane radi saslušanja ranije saslušanih svjedoka a "radi konkretizacije njihovih izjava" budući su svjedoci iskazali o onome što im je poznato i o načinu na koji su saznali okolnosti iznijete u svjedočkim iskazima. Također je odbijen prijedlog obrane radi prekida glavne rasprave i pripremanja obrane u svezi izmjene optužnice na glavnoj raspravi, budući je optužnica izmjenjena na blaže ispuštanjem najteže inkriminacije u optužnici poticaja na ubojstvo Kate Hećimović dok je u ostalim dijelovima izmjena izvršena "ograničenog opsega" i time se nije diralo u bitan smisao same optužnice, a na iste okolnosti je okrivljenik već ranije iznio svoju obranu, pa time nije povrijeđeno pravo okrivljenika, a što je konačno i sam branitelj priznao u početnom dijelu završne riječi.

Pored toga u daljnjem tijeku sud je odbio prijedlog obrane radi pribavljanja članka iz Arene br. 2054 u kojem su opisani događaji u Širokoj Kuli i navedeni kolovođe budući se radi o novinskom napisu a činjenično stanje temeljem iskaza svjedoka je sa dovoljno izvijesnosti utvrđeno, te da se pribavi zapisnik UNPROFOR-a o spaljenim kućama jer se prema izmjenjenoj optužnici palež kuća ne stavlja na teret okrivljeniku, a također i radi saslušanja svj. Marka Prpića kojem je okr. navodno pomagao donoseći hranu, jer te okolnosti nisu bitne za ovaj postupak, budući je iskazima saslušanih svjedoka utvrđeno da je cilj postupka okrivljenika bio zastrašivanje hrvatskog pučanstva, a što je utvrđeno iskazima saslušanih svjedoka, pa je čak i moguće da je određenoj osobi, Marku Prpiću neko vrijeme i pomagao. Međutim, ostale bitne okolnosti u postupanju okrivljenika kao što je već navedeno utvrđene su i konkretizirane iskazima saslušanih svjedoka. Odbijen je i prijedlog radi neposrednog saslušanja psihijatrijskog vještaka budući je u ranijem tijeku postupka pročitana suglasnošću stranaka i isti je napravljen po svim pravilima struke te nema nikakvih nedoumica glede ubrojivosti okrivljenika. Dapače može se dodati da je postupak toliko trajao zbog promjena branitelja te odgađan i zbog bolesti okrivljenika - epi napada, zbog čega su rasprave morale biti odgađane te se osigurati nazočnost liječnika, i to zatvorskog, jer je u dva navrata sam okrivljenik odbijao pružanje pomoći po djelatnicima Hitne službe pa bi sve to upućivalo na daljnje odugovlačenje kaznenog postupka.

Svj. Ivan Hećimović iskazao je da u Širokoj Kuli živi od 1951.g. te da mu je okrivljenik prvi susjed, a kuće su udaljene oko 300m. Prije rata sa istim je bio u dobrim odnosima. Zaselak Vukavu napustio je 26. kolovoza 1991.g. Tvrdi da je okrivljenik Spaso Đukić bio jedan od glavnih u zaseoku i da se njega sve pitalo. Jednom prilikom po kćerki Marijani poslao je pismo u dva primjerka pisana rukom ali različitog rukopisa time da se on potpiše na jednom pismu kojega mu je kćerka trebala vratiti. U pismu je stajalo da on skupi potpise svih Hrvata da se okrivljenik može slobodno kretati po mjestu jer da mu hrvatska policija ograničava kretanje a ako to ne učini da se u roku od dva dana svi moraju iseliti. Na taj ultimatum nije pristao. Sve to predočio je Marić Dani a u svezi čega

su imali sastanak u mjesnoj zajednici te je donijeta odluka da se od toga ograde. Kuću je napustio pod prijetnjom. Prije nego što je napustio svoju kuću ispred kuće su on i sin posložili oko 1000 betonskih blokova, a unutar njih sav vredniji alat koji nije zatekao po povratku kući već je stvari zatekao kod kuće koju je okrivljenik napravio u Stazi i to od njegovih elemenata gdje je bilo pohranjeno mnogo njegovih stvari pa i njegova metalna rema, stakleni bocuni, traktorski plug žute boje, kojeg je okrivljeni prefarbao u plavu, zatrpana aluminijska ulazna vrata od kuće. Okrivljenik nije htio sačuvati predmete koji su pripadali hrvatskom življu već je upravo njemu i stanovnicima Široke Kule najviše zagorčavao život te da se zbog njega nije moglo normalno spavati pa prije nego što je napustio zaselak da je spavao obučen zbog straha. Na glavnoj raspravi a u svezi pisama dodaje da je okrivljenik zaprijetio ukoliko mu ne potpišu da se može slobodno kretati da će dovesti 50 martićevaca iz Knina i da će svi biti likvidirani. Nakon izbora Tuđmana za predsjednika u dvorište njegovog sina bila je bačena mina, a jednom prilikom prije nego što će napustiti mjesto okrivljenik je pucao pod prozorom i kazao da su trebali biti likvidirani ali da je on dao znak da ostanu duže. Okrivljenik je opljačkao sve što mu je pasalo i to je odvezao 6 km daleko u šumu gdje ima vikendicu. Poslije "Oluje" kada se vratio kod njegove vikendice pronašao je stranice od traktorske prikolice, remu, traktorski plug i neke dijelove od zaprežnih kola kao i blokove koje je okrivljenik ugradio u svoju vikendicu. Iste blokove je prepoznao i tvrdi da su to blokovi koji su prije napuštanja bili složeni kod njega u dvorištu. Prepoznao ih je budući je to bio loš materijal i to su bili jedini blokovi u selu koje je okrivljeni ugradio u svoju vikendicu a to ne bi ni prepoznao da je vikendica bila ožbukana. Naime, radi se o betonskim blokovima 20x 40cm za koje je potpuno siguran da su ugrađeni u okrivljenikovu vikendicu. Također tvrdi da je između blokova sakrio sav vredniji alat u jedan sanduk i to bušilicu i dr., koji su također otuđeni i koje nakon povratka nije pronašao. Potvrđuje da je znao vidati okrivljenika i njegovu suprugu kada su išli autom i to navodno u Knin na dogovore i kod Čubrić pok. Luke koji je održavao sastanke sa sumještanima srpske nacionalnosti. Za stvaranje barikada, pljačke, ubojstva i palež koji se dogodio na tom području smatra odgovornim okrivljenika kojeg su nazivali vojvodom iako ne može potvrditi da bi on osobno izvršio nekakvo ubojstvo. Nakon povratka čuvajući blago uz štalu okrivljenika primjetio je nešto sumnjivo te smatrajući da je minirano obavijestio policiju koja je pronašla u plastičnim cijevima 4 komada potpuno novih zolja. Potvrđuje da je okrivljenikova vikendica opljačkana i zapaljena no da su ostali blokovi i tvrdi da su njegovo vlasništvo. Također tvrdi da je njegov sin u voćaru okrivljenika pronašao ostatak šasije jer je prednji dio odnešen. U okolnim zaseocima nitko nije imao sagrađenu kuću od takovih blokova koji su bili njegovo vlasništvo.

Svj. Petar Knežević iskazao je da je okrivljenik bio jedan od glavnih organizatora događanja u Širokoj Kuli te da je učestvovao na barikadama i sa suprugom najmanje dva puta tjedno odlazio u Knin radi dobivanja instrukcija. Nanio je veliko zlo hrvatskom pučanstvu koje nije izbjeglo. Osjetio se ugroženim. Okrivljenik je organizirao pljačku po hrvatskim kućama pa je tako odvezio građevni materijal u Ličko Sredogorje gdje je napravio kuću. Prije rata je okrivljenik imao 20-tak komada ovaca i nekoliko komada krupnije stoke te je po pričanju čuo da je nakon napuštanja Hrvata kod okrivljenika zatečeno 100-tinjak komada ovaca i 25 komada krupne stoke. Okrivljenika su zvali vojvoda jer je bio strah i trepet u selu. Sve što je napravio u Sredogorju napravljeno je od stvari koje je opljačkao. Na glavnoj raspravi potvrđuje da je okrivljenik bio strah i trepet te da mu je u razgovorima kazao da Hrvati ne mogu opstati u Širokoj Kuli i da ih treba

protjerati, popaliti a što ostane pobiti. U razgovoru sa Milinovićem kojemu je ime Nikola ili Brleta saznao je da je upravo okr. sa svojom grupom u kojoj je bila prisutna i njegova supruga Mira učestovao u pljački njegove kuće. Taj Milinović mu je kazao da je bio svezan u žicu i da je okrivljenikova supruga Mira rekla da mu kopaju oči pa su ga napravili invalidom, a pritom su rezali jastuke nožem tražeći novac i marke, te da se sve to zbivalo 10-tak dana prije napada na Gospić. Osobno nije vidio okrivljenika da nosi oružje no potvrđuje da su ga zvali vojvodom. Kada je napustio Široku Kulu okrivljenik je imao dužu bradu no čuo je da je par dana prije napada na Gospić bio viđen u Gospiću i tada nije imao bradu a to je sve bilo odmah drugi dan nakon što su dvojica Hrvata stradala u Ljubovu pa mu je bilo sumnjivo zašto je odmah drugi dan nakon tog događaja bradu obrijao. Iako je po nacionalnosti Srbin oženjen Hrvaticom bio je izložen maltretiranju te je napustio selo. Potvrđuje da je u to vrijeme ubijena njegova svastika Matija Orešković na tom području. Kako je imao građu složenu za dvije kuće misli da je i njegova građa završila na Sredogorju gdje je okrivljenik od opljačkanih stvari napravio kuću.

Svj. Manda Krmpotić iskazala je da je bila prisiljena napustiti Široku Kulu upravo zbog prijetnji okrivljenika koji je tvrdio da ako skrene sa njegovog puta da će ih ubiti. Iza sebe je ostavila sve pokretno i nepokretno i napustila prebivalište. Jednom prilikom su okr. i njegova supruga Mira bili kod nje u kući kada su došle dvije naoružane osobe u zelenoj uniformi i tražili su piće za prodati našto je okrivljenikova supruga rekla da to oni imaju u svojoj kući i nakon kratkog vremena nakon što su otišli prema kući okrivljenika začula se pucnjava a dotrčao je Mile Nikšić zv. Čoćan rekavši da bježe, da sve pobiše a pretpostavila je da se radi o kući Mile Nikšića. Ona je 5. listopada 1991.g. uz pomoć jedne osobe napustila kuću ostavivši 6 svinja, 3 krave i dvoje junadi te joj je kompletno imanje kasnije bilo zapaljeno. Bilo joj je teško slušati okrivljenika koji je govorio da će svi biti sravnjeni sa zemljom ali joj nije bilo lako otići jer su 40 godina ulagali u svoju imovinu. Na glavnoj raspravi dodaje da je prije odlaska na jednom mjestu zakopala 4000 DEM međutim da je i to bilo opljačkano, a budući da je po priči čula da je u njezinoj kući stanovala kćer okrivljenika, a to joj je kazao Mile Čoćan, smatra da je te novce okrivljenik otuđio. Također potvrđuje da su svi sumješteni srpske nacionalnosti bili naoružani pa tako i okrivljenik i da je prije njezinog odlaska nosio bradu. Inače da su se kod kuće okrivljenika okretali janjci svaku večer, da se pjevalo i pucalo te su se tu skupljale razne osobe pa kada je ostala sama kod sebe je držala flašu esenca da popije ukoliko bi se našla u opasnosti. Zbog straha od okrivljenika isti nije smio znati da će otići iz sela te je to učinila potajice i tvrdi da nikakvo pismo niti ona a niti njezin suprug nisu ostavili okrivljeniku da bi im sačuvao njihove stvari. To je prvi puta čula od njega u Gospiću prilikom saslušanja, a što tvrdi da nije istina.

Svj. Mile Nikšić boravio je u Vukavi zajedno sa suprugom Katom Nikšić u svojoj kući. Okrivljenika je viđao s početkom barikada koji je prijetio Hrvatima noseći pušku i pucajući po kućama iz puške, govoreći da trebaju iseliti i da će dovesti četnike iz Knina. Na sebi je nosio šajkaču s kokardom i pustio dugu bradu te je zbog takovih prijetnji i pucanja postao strah i trepet u selu. Dana 25. rujna 1991.g. u njegovu kuću došla su dvojica i to jedan po prezimenu Banjeglav a drugi po prezimenu Korica navodeći da je Spase rekao da su oni ustaše te tražeći dokumente, tražili su i oružje. Raspitivali su se za njegovog sina koji je radio u pravosudnoj policiji. Korica je potegnuo pušku a Banjeglav nož, a uto je Korica sasuo rafal koji je pogodio suprugu Katu a njega u desnu ruku i

nekako je uspio preskočiti zadnja vrata kuće te se sakrivao dok nije došao do Perušića. Nakon toga njegova je kuća zapaljena. Nakon akcije "Oluja" pri povratku zatekao je zapaljenu kuću, a kod kuće okrivljenika mnoštvo stvari i činilo mu se da je to otpad, no među tim stvarima našao je svoju kosilicu i motor kotač. Okrivljenika smatra kao jednoga od glavnih osoba koji se sam nazivao vojvodom a tako su ga i svi drugi zvali i koji je organizirao barikade i pljačke. Okrivljenik je u ratu napravio jednu kuću na tzv. Kulskim stazama i to od materijala koji je opljačkao iz njihova sela. Osim toga okrivljenik je prije rata imao 12-13 grla krupne stoke, 20 ovaca i 2 konja. Prilikom napuštanja sela okrivljenik je svoju stoku pomiješao sa stokom koja je ostala slobodna, vlasništvo hrvatskog življa i sve je skupa negdje odagnao. Osobno je imao 3 konja, 3 goveda i 20 ovaca. Svojim očima vidio je kako je okrivljenik klaio janjce i pekao četnicima.

Svj. Dane Orešković iskazao je da je njemu ubijeno osam članova obitelji no da početkom ratnih sukoba okrivljenika nije vidio, a poznato mu je da su ga zvali vojvoda i da se za njega ne može reći ni jednu lijepu riječ budući se sam deklarirao kao četnik. Također potvrđuje da je još od izbora 1990.g. nosio dugačku bradu tako rekoć do pasa. Široku Kulu napustio je 13. listopada 1991.g. nakon što je izvršen pokolj u njegovoj kući. Nakon što je selo oslobođeno vrativši se kući utvrdio je da mu je kuća uništena sa svim objektima.

Svj. Mile Čačić zv. Crni iskazao je da je Široku Kulu napustio 27. listopada 1991.g. kada su dobili dojavu od susjeda Srbina da ih više ne mogu štititi. Kada su bile prve paljevine u selu i gorile tri kuće mještana hrvatske pripadnosti a potom još dvije i to u Orešković gaju čuo je da okrivljenik tuda prolazi svojim traktorom. Od susjeda Srba u Vukavi čuo je da je okrivljenik toliko toga sebi spremio i napljačkao iz hrvatskih kuća da više nema gdje staviti, a kasnije saznao da je okrivljenik napravio kuću i štalu u predjelu zv. Staza. Pri povratku kući poslije oslobođenja kuću je našao oštećenu a izgorili su svi gospodarski objekti.

Svj. Ankica Nikšić iskazala je da okrivljenik sa susjedima nije bio u dobrim odnosima a kod njega su se održavali zborovi Srba. Dana 14. rujna 1991.g. došlo je pet osoba između kojih Čedo Budisavljević, Petar Đukić -okrivljenikov sinovac i Predrag Štrbac te još dvojica njoj nepoznati koji su došli tražiti njezinog supruga i oduzeli automobil i onoliko stvari koliko je moglo u automobil stati. Tog dana je njezin suprug pobjegao a ona je ostala još 12 dana. Za tih 12 dana vidjela je okrivljenika gotovo svaki dan pa i njegove sinove te navodi da isti nije nosio neku vojnu odoru ali je nosio pušku. Za to vrijeme dok je ostala na tom području prije nego što će pobjeći vidjela je okrivljenika kako sa svojim traktorom iz napuštenih hrvatskih kuća odvozi stvari, bijelu tehniku i ostalo. Nakon što je ubijena Kata Nikšić gotovo svi Hrvati su napustili Vukavu. Potvrđuje da su dvije osobe ubile Katu a njezin suprug Mićo uspio se spasiti bijegom kroz prozor. Kasnije joj je susjeda Manda Krmpotić pričala da je istu večer kada su pobjegli okrivljenik prisvojio ovce i pridodao svojim. Čula je da se okrivljenik nazivao vojvodom i da je bio glavni te sa svime upravljao.

Svj. Kata Hećimović između ostalog u svom iskazu potvrđuje da je skrivečki vidjela da okrivljenik i njegova supruga kao i sin Radomir odvoze oduzetu imovinu prema Udbini i to bijelu tehniku koju su odvozili traktorom no nije se smjela od straha pokazati. Također je okrivljenik napravio kuću u tzv. Stazama a sve je to napravio od

materijala koji je oduzeo od njihovih kuća. Nije okrivljeniku ništa kazala da on prisvoji njihove predmete i pričuva ih dok se ne vrate jer u to vrijeme su bili u strahu od njegovih postupaka. Prilikom povratka poslije oslobođenja ustanovila je da je kuća zapaljena no kraj njegove kuće našli su jedan ambar za žito koji je prepoznala da je njihovo vlasništvo te je bio pun pšenice. Okrivljenik valjda nije imao više gdje spremiti stvari pa je to ostalo u šljivaru. Također su kod kuće okrivljenika našli jedan dio željezne ograde koji je njezin sin posebno vario a ostali dio ograde nađen je kod kuće okrivljenika u Stazama. Također potvrđuje da su okrivljenika u selu zvali vojvodom.

Svj. Mandica Orešković potvrđuje sukob između okrivljenika i Ise Potkonjaka kada su pronašli mrtvu Katu Nikšić, a poznato joj je da su okrivljenika zvali vojvodom.

Svj. Marko Nikšić iskazao je da je okrivljenik poslije izbora 1990.g. pristupio SDS-u i bio zadužen za vođu te pustio bradu. Jednom prilikom od Kate Hećimović saznao je da su petorica osoba među kojima i okrivljenik došli k njemu kući, pucali po kući i zapalili stog sijena. Također potvrđuje da je okrivljenik bio glavni u selu a da su između ostalih osoba ubijenih na tom području ubijeni i njegova kćerka i supruga. Navodi da je okr. uzeo traktor Mate Nikšića jer kako su Hrvati napustili svoje kuće to su okrivljenik i ostali te kuće opljačkali. Okrivljenika je viđao s oružjem no isti je bio u civilnoj odjeći.

Svj. Marija Knežević iskazala je da ju je 1999.g. nazvao okrivljenik iz Belog Manastira telefonskim putem te joj kazao da mu je žao što ju nije ubio jer da njezini nisu spasili njegovog zeta kojega i ne pozna. Prilikom povratka, poslije oslobođenja, vidjela je da je kuća u tolikoj mjeri uništena da je sve sa nje skinuto a čula je da je građu koja je bila složena uz kuću uzeo okrivljenik i odvezao u Stazu gdje je napravio neki objekt.

Iz priložene fotodokumentacije vidljiva su oštećena vozila pronađena u dvorištu okrivljenika.

Iz liječničke dokumentacije za okrivljenika vidljivo je da je isti bio podvrgnut liječenju od epilepsije.

Zbog sumnje u eventualnu ubrojivost okrivljenika provedeno je psihijatrijsko vještačenje po Centru za forenzičku psihijatriju u Zagrebu te su donijeti zaključci da je kod okrivljenika dijagnosticirana klinička slika organskog psihosindroma koja je po svemu sudeći traumatske geneze što je uzrokovalo javljanje neurološkog oboljenja – epilepsije grand mal tipa. Iako primjena uobičajenih psihopatoloških kriterija u vrednovanju okrivljenikovog ponašanja i doživljavanja tempore criminis ne daje osnova za ocjenu redukcije njegovih sposobnosti shvaćanja vlastitog postupanja i vladanja svojom voljom, priroda i lokacija spomenutog moždanog oštećenja dopušta mogućnost da su njegove voljne funkcije u određenom manjem stupnju mogle biti reducirane, po tipu slabije očuvanih mehanizama kontrole agresivnih poriva, manjkavih moralnih obzira, emocionalne labilnosti i dr. Nema potrebe za izricanjem bilo koje psihijatrijske mjere sigurnosti a liječenje epilepsije i popratnih smetnji može se provoditi prema uobičajenim medicinskim kriterijima pa je stoga sposoban za aktivno sudjelovanje u sudskom postupku.

Vidljivo je da se okrivljeniku stavlja na teret postupanje protivno odredbama Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949.g. te čl. 4. II Dopunskog protokola koji je usvojen 8.6.1978.g. a stupio na snagu 7.12.1978.g. Prema čl.4. ovog Protokola zabranjeno je u svako doba i na svakom mjestu nasilje nad životom, zdravljem i fizičkim ili mentalnim zdravljem ljudi, osobito ubojstvo i okrutno postupanje, kao što su mučenje, sakaćenje ili bilo koji oblik tjelesne kazne, kolektivne kazne, uzimanje talaca, akti terorizma, vrijeđanje ljudskog dostojanstva, osobito ponižavajući i degradirajući postupak, silovanje, prisilna prostitucija i svaki oblik nedoličnog napada, ropstvo i trgovina robljem u svim oblicima, pljačka te prijetnja izvršenjem bilo kojeg od spomenutih djela. Konkretno, da je okrivljenik svojim postupcima kršio pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba i primjenjivao mjere zastrašivanja i terora te pljačkao imovinu stanovništva.

Analizom provedenog postupka sud smatra da su u postupanju okrivljenika utvrđeni elementi ovog kaznenog djela. Naime, nesporno je da su u inkriminiranom razdoblju već započeli ratni sukobi jer je došlo do oružane pobune dijela srpskog stanovništva sa kasnijim opće poznatim posljedicama sve do oslobođenja tog teritorija nakon vojno redarstvene akcije "Oluja". Nadalje potrebno je analizirati da li je okrivljenik primjenjivao mjere zastrašivanja i terora te da li je pljačkao imovinu stanovništva. Sud je utvrdio da su ti postupci okrivljenika dokazani upravo iskazima saslušanih svjedoka. Naime, svj. Ivan Hećimović iskazao je kako je imao složene blokove pripremljene za građu i kako je poslije povratka na oslobođeni teritorij utvrdio da su upravo ti njegovi blokovi ugrađeni u kuću okrivljenika koja nije bila ožbukana pa ih je na taj način i prepoznao. Isključiv je u svojoj tvrdnji pa mu sud nema razloga ne pokloniti vjeru o načinu prepoznavanja tih blokova. Također je između tih blokova sakrio sanduk sa alatom koji je također otuđen pa se dakle nameće zaključak da je prilikom odvoženja blokova po okrivljeniku koje je ugradio u kuću isti otuđio i taj alat a također je opisao da je kod kuće okr. pronašao dijelove prikolice, plug, remu i aluminijska vrata. Svj. Petar Knežević ukratko je potvrdio da je okrivljenik bio strah i trepet, da je pljačkao, da su ga nazivali vojvodom i da je odlazio na konzultacije u Knin. Također da mu je sam okrivljenik i to osobi srpske nacionalnosti rekao da Hrvate treba protjerati iz tog kraja. Stoga je vidljivo njegovo postupanje tj. da je zastrašivanjem Hrvata htio iste iz tog kraja protjerati. Svj. Manda Krmpotić također potvrđuje prijetnje od strane okrivljenika zbog čega je bila prisiljena kriomice napustiti selo i da je bila u strahu od okrivljenika koji je bio naoružan. Svj. Mile Nikšić potvrđuje da je okrivljenik pucao po kućama Hrvata, prijetio Hrvatima, nosio šajkaču s kokardom te bio strah i trepet i sve opljačkao, dok Dane Orešković između ostalog navodi da se okrivljenik nazivao vojvodom. Svj. Mile Čačić čuo je od susjeda Srba da je upravo okrivljenik opljačkao predmete iz hrvatskih kuća a svj. Ankica Nikšić potvrdila je pljačku iz napuštenih hrvatskih kuća i da je okr. odvezio traktorom bijelu tehniku i druge predmete. Svj. Kata Hećimović također je potvrdila da je vidjela okrivljenika, njegovu suprugu i sina Radomira da odvoze opljačkanu imovinu i pri povratku na oslobođeno područje prepoznala je svoj ambar u šljiviku okrivljenika. Svj. Marko Nikšić čuo je od Kate Nikšić da je okr. pucao po njezinoj kući te potvrđuje da je okr. uzeo traktor od Mate Nikšića, a inače je istog vidao s oružjem, dok je Marija Knežević čula da je od njihove građe okr. sebi pravio kuću u Stazi. Dakle, može se zaključiti da je okrivljenik bio pripadnik paravojnih formacija sa nazivom vojvoda i da je donosio važne odluke na području Široke Kule i okolnih

zaselaka te sudjelovao u napadima na hrvatske stanovnike pucajući po njihovim kućama i prijeteci im likvidacijom a sve u cilju zastrašivanja i da bi ih prisilio na bijeg. Sve je to bilo u smislu provedbe takove politike na tom području zbog čega je više osoba smrtno stradalo i bilo ranjeno a zbog takovih nasilničkih čina i prijetnji hrvatski živalj u strahu za život s tog navedenog područja pobjegao i napustio svoje kuće i imanja. Nakon što je hrvatski živalj iselio pod prijetnjom da će biti ubijen okrivljenik je, po iskazima svjedoka, djelomično zajedno sa suprugom, a ponekad i sinom Radomirom, iz napuštenih hrvatskih kuća pljačkao sve uporabne predmete te ih odnosio svojoj kući kao i prisvojio blago poznatih susjeda jer su stanovnici Hrvati pobjegli kriomice i sve pokretno i nepokretno ostavili u selu. Kako je bio u prilici pribaviti veću količinu građevinskog materijala to je na području zvanom Sredogorje upravo od materijala koji je pripadao Hećimović Ivanu, Petru Kneževiću i drugima sačinio kuću koju je koristio cijelo vrijeme sve do vojno redarstvene akcije "Oluja" kada je to područje oslobođeno. Kod njegove kuće oštećenici su pronašli razne predmete, a što je već ranije navedeno, koji su ranije njima pripadali. Obrana okrivljenika da je on navodno htio zaštititi hrvatski živalj na tom području a i njihovu imovinu svodi se na izbjegavanje kaznene odgovornosti. Naime, niti jedan svjedok nije opisao okrivljenika kao osobu od povjerenja kojoj bi eventualno nalazeći se u teškoj situaciji napuštanjem svoga doma i imovine povjerio brigu o istoj, već ga je upravo opisao kao osobu kojoj je bio cilj i koji se u tom cilju ponašao da Hrvati sa područja Vukave budu protjerani pa makar i prisiljeni krajnjim sredstvima što se dogodilo i u čemu je okrivljenik planski i aktivno sudjelovao. Stoga sud smatra da su u postupku okrivljenika u cijelosti dokazani svi objektivni i subjektivni elementi utuženog kaznenog djela.

Kod odmjeravanja kazne sud je cijenio kao olakotne okolnosti da je okrivljenik neosuđivan, njegovu životnu dob, da je otac petero djece te njegovo zdravstveno stanje, da je dugogodišnji bolesnik i da se liječi od epilepsije grand mal tipa te da su njegove voljne funkcije u određenom manjem stupnju mogle biti reducirane tempore criminis pa i u okviru samog obilježja ratnog zločina protiv civilnog stanovništva koje se očitovalo u provođenju terora i zastrašivanja te pljačke u odnosu na ostale puno teže elemente ovakovog kaznenog djela sud je izrekao kaznu zatvora za koju smatra da će biti primjerena težini kaznenog djela kao i ličnosti počinitelja.

Temeljem zakonskih propisa u izrečenu kaznu zatvora okrivljeniku je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru a kako proizlazi da okr. nema prihoda to je odlučeno da trošak kaznenog postupka pada na teret proračuna.

U Karlovcu, 23. siječnja 2001.

ZAPISNIČAR:

Jadranka Galović v.r.

PREDSJEDNIK VJEĆA:

Mladen Kosijer v.r.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove presude nezadovoljna stranka ima pravo žalbe u roku od 15 dana računajući od dana primitka pismenog otpravka presude. Žalba se podnosi putem ovog suda u tri istovjetna primjerka Vrhovnom sudu Republike Hrvatske Zagreb.

1. ŽDOK – DOK-1/00
2. Okr. Spaso Đukić, Okr. zatvor Karlovac
3. Branitelj Milivoje Žugić, Zgb, Strossmayerov trg 7/II

Za točnost otpavka – ovlašteni službenik:

Nada Tonšetić

[Handwritten signature]